

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ПІДПРИЄМСТВА

ECONOMIC SATISFY OF FINANCIAL RESULTS OF COMPANY

Фірман Н.Я.
магістрантка,

Тернопільський національний економічний університет

Вашків О.П.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі,
Тернопільський національний економічний університет

Firman Natalia
master student,

Ternopil National Economic University

Vashkiv Oleksandr

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor Department of Entrepreneurship and Trade,
Ternopil National Economic University

У статті розглянуто сутність фінансового результату підприємства як універсальної категорії, що у практичному аспекті дає змогу отримати остаточну оцінку ефективності діяльності підприємства як із погляду самого підприємства, так і з погляду оцінки його ринком. Проаналізовано головні принципово підходи до трактування фінансового результату підприємства. Здійснений термінологічно-змістовий аналіз дає підстави стверджувати, що у короткостроковому періоді фінансовий результат підприємства здебільшого ототожнюється з величиною його прибутку чи доходу. Відповідно, управління фінансовим результатом передбачає дослідження і використання тих чинників, які найважоміше впливають на результати господарської і фінансової діяльності підприємства та прийняття й реалізацію рішень, що сприяють, з одного боку, підвищенню доходів, а з іншого – зниженню витрат. У довгостроковій перспективі фінансовий результат підприємства виступає як зміна величини вартості власного капіталу чи зміна величини ринкової вартості суб'єкта господарювання.

Ключові слова: фінансовий результат, дохід, витрати, прибуток, власний капітал, ринкова вартість підприємства.

В статье рассмотрена сущность финансового результата предприятия как универсальной категории, позволяющая в практическом аспекте получить окончательную оценку эффективности деятельности предприятия как с точки зрения самого предприятия, так и с точки зрения оценки его рынком. Проанализированы главные принципиальные подходы к трактовке финансового результата предприятия. Проведенный терминологически-содержательный анализ дает основания утверждать, что в краткосрочном периоде финансовый результат предприятия в основном отождествляется с величиной его прибыли или дохода. Соответственно, управление финансовым результатом предполагает исследование и использование тех факторов, которые весомо влияют на результаты хозяйственной и финансовой деятельности предприятия, принятие и реализацию решений, которые способствуют, с одной стороны, повышению доходов, а с другой – снижению затрат. В долгосрочной перспективе финансовый результат предприятия выступает как изменение величины стоимости собственного капитала или изменение величины рыночной стоимости предприятия.

Ключевые слова: финансовый результат, доход, расходы, прибыль, собственный капитал, рыночная стоимость предприятия.

Any enterprise, realizing its mission and goals, will use the appropriate amount of labor, material, financial and information resources. A high level of their effective use is the goal of the enterprise, which, ultimately, allows the business entity to achieve a positive financial result. In turn, the financial result is the main indicator characterizing

the effectiveness of the enterprise: profitability, solvency, opportunities for economic growth, competitiveness, and ultimately the market value of the enterprise. Therefore, the study of the essence of the concept of «financial result», the establishment of its role in the enterprise management system is relevant. The article considers the essence of the financial result of the enterprise as a universal category, in a practical aspect it allows to obtain a final assessment of the effectiveness of the enterprise both from the position of the enterprise itself and from the position of its assessment by the market. The main principal approaches to the interpretation of the financial result of the enterprise are analyzed. The first of them considers the financial result as the result of the enterprise, expressed mainly in the categories of income, profit, loss, expense. This approach reflects the main goal of receiving activities – maximizing income and minimizing the spending. In the second approach, the financial result of the enterprise acts as an increase or decrease in the value of its own capital or market value of the enterprise. The conducted terminological-substantive analysis gives reason to assert that in the short term the financial result of an enterprise is mainly identified with the value of its profit or income. Accordingly, the management of the financial result involves the study and use of those factors that significantly affect the results of the economic and financial activities of the enterprise and the adoption and implementation of decisions that contribute, on the one hand, to increasing revenues and, on the other, to reducing costs. In the long term, the financial result of an enterprise acts as a change in the value of its equity or a change in the market value of the enterprise. Moreover, a quantitative change in equity is not equal to the sum of the financial result, calculated as the difference between income and expenses. Indeed, a number of business operations can lead to an increase in the cost of equity of an enterprise by revaluation of fixed assets, free receipt of fixed assets, additional contributions from owners who have nothing to do with the size of the financial result. On the other hand, the financial result can act as a change in the market value of the enterprise and reveal its influence on the volume of income of the enterprise, its level of profitability. Both approaches do not contradict each other, but show the dual nature of the category of financial result of the enterprise.

Key words: financial results, revenues, expenses, income, equity, market value of the company.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Будь-яке підприємство, реалізуючи свою місію і цілі, задіє відповідну кількість трудових, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів. Високий рівень їх ефективного використання є метою підприємства, що в кінцевому підсумку дає змогу суб'єктів господарювання досягти позитивного фінансового результату.

Своєю чергою, фінансовий результат є головним показником, що характеризує ефективність діяльності підприємства: прибутковість діяльності, платоспроможність, можливості для економічного росту, конкурентоспроможність, у кінцевому підсумку – ринкову вартість суб'єкта господарювання. Отже, дослідження сутності поняття «фінансовий результат», установлення його ролі у системі управління підприємством представляє значний науковий та практичний інтерес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення проблеми і на які спираються автори. Теоретичні та практичні аспекти досліджень фінансових результатів підприємства знайшли відображення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців: О. Вороніної, В. Козловського, М. Кулинич, С. Мочерного, О. Носирєва, Р. Рудої, Р. Скалюка, С. Шипіної та ін. Так, С. Мочерний [6], В. Козловський [4], О. Носирєв [7] головний акцент у своїх працях роблять на теоретичних питаннях трактування фінансового результату діяльності підприємства та його чинників. Теоретико-практичні аспекти тлумачення поняття фінансового результату та систематизації підходів у його розумінні представлени у працях С. Шипіної [14] та Р. Скалюка [11].

Практичні питання аналізу фінансових результатів суб'єктів господарювання та оцінки впливу найважливіших чинників досліджує Р. Руда [10]. Особливий інтерес представляє практика управління фінансовим результатом підприємства, представлена у дослідженнях О. Вороніної [1], М. Кулинич [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Аналіз останніх досліджень і публікацій у колі задекларованої теми підводить до того, що фінансовий результат діяльності підприємства може розглядатися у трьох площинах: 1) як підсумок діяльності підприємства; 2) як прибуток чи збиток підприємства; 3) як пріст чи зменшення вартості (капіталу) підприємства. З'ясування економічної сутності фінансового результату як універсальної категорії, що у практичному аспекті дає змогу отримати достатчу оцінку ефективності діяльності підприємства як із погляду самого підприємства, так і з погляду оцінки його ринком, становить предмет дослідження цієї статті.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансовий результат є підсумком діяльності підприємства, пов'язаний із виробництвом та реалізацією продукції (наданням послуг, виконанням робіт) і водночас виступає необхідною передумовою його подальшої господарської діяльності. Високі показники фінансових результатів діяльності підприємства є важливим елементом зміцнення бюджету держави через податкові надходження, забезпечують зростання ділової активності підприємства у виробничій та фінансовій сферах, його інвестиційної привабливості, тому очевидним є те,

що визначення економічного змісту фінансового результату діяльності підприємства посідає одне з ключових місць у комплексному економічному аналізі господарської діяльності підприємств.

Фінансовий результат, який є одним із центральних показників діяльності підприємства, використовується також як орієнтир, відображаючи напрям його розвитку. У сучасних умовах господарювання зростають самостійність і відповідальність підприємств у розробленні та прийнятті управлінських рішень стосовно забезпечення їхньої ефективної діяльності. Ефективність фінансової, інвестиційної та виробничої діяльності підприємства відображається у досягнутих фінансових результатах. Фінансовий результат є тим узагальнюючим показником, що інтегрує всю фінансову діяльність підприємства, даючи можливість установити зв'язок між рештою економічних показників.

Значна кількість фінансових, трудових та матеріальних ресурсів залишається для здійснення виробничо-фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Метою будь-якого підприємства є раціональне використання залучених ресурсів, що остаточно відображається у фінансових результатах його діяльності. Особливу увагу на процес формування фінансового результату звертають усі без винятку суб'єкти господарювання [14, с. 229].

Окрім керівництва та трудового колективу суб'єкта господарювання, фінансовий результат цікавить й акціонерів, державні органи влади, фондові біржі, кредиторів тощо. Отримання позитивного фінансового результату для будь-якого підприємства означає визнання його ринком (супільством) і, відповідно, подальшу можливість здійснювати економічну діяльність. Для держави кінцевим фінансовим результатом підприємницької діяльності є податок, величина якого залежить від остаточних результатів діяльності підприємства. Для вкладника, інвестора

кінцевий фінансовий результат відображається у розподіленій на його користь частині прибутку після оподаткування. Прибуток, який залишився після оподаткування і виплат відсотків кредиторам та дивідендів власникам, є чистим кінцевим фінансовим результатом підприємства, який призначений для його подальшого виробничого та соціального розвитку. Для ринку кінцевий фінансовий результат підприємства відображається в оцінці його рівня фондовими біржами та позабіржовими торговельними системами. І тут вартість підприємства виступає як узагальнений показник ефективності його діяльності, адже вартість підприємства є результатом не короткострокового, а довгострокового ефекту, що враховує перспективні зміни.

Отже, бачимо, що в сучасних умовах господарювання зростає роль внутрішнього контролю в управлінні підприємством, спрямованого на виявлення об'єктивної істини щодо правдивості, повноти та неупередженості фінансової і бухгалтерської звітності підприємства. Одержання точного та достовірного значення фінансового результату суттєво залежить від існування налагодженої системи обліку фінансових результатів суб'єкта господарювання.

Фінансовий результат як універсальна економічна категорія дає змогу враховувати два чинники основної мети підприємницької діяльності – максимізацію доходів і мінімізацію витрат. Збір інформації про доходи і витрати здійснюється безперервно та послідовно за допомогою внутрішньої фірмової системи обліку й контролю.

Багато науковців дотримуються самого такого розуміння фінансового результату діяльності підприємств. Проте в їхньому трактуванні цього поняття спостерігаються суттєві відмінності. Фахівці у сфері економіки, фінансів, бухгалтерського обліку, юридичних наук акцентують увагу на конкретних особливостях і змісті фінансового результату (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення терміна «фінансовий результат» [1; 3; 4; 6; 8]

Автор (джерело)	Сутність поняття «фінансовий результат»
1	2
А.Г. Загородній [3, с. 510]	1) різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час; 2) приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
В.П. Пантелеєв [8, с. 184]	Прибуток (збиток) від конкретного виду діяльності (виробничої, надання послуг або торгової), який визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, адміністративних витрат та витрат на збут відповідного виду діяльності та інших операційних витрат
О.О. Вороніна [1, с. 23]	Грошова форма підсумків господарської діяльності організацій або їхніх підрозділів, виражена у прибутках або збитках
В.В. Козловський [4, с. 143]	Сума валового доходу від звичайної та незвичайної діяльності підприємства, зменшеного на суму витрат, пов'язаних із виконанням господарської діяльності на підприємстві, непрямих податків та податку на прибуток за окремий звітний проміжок часу
С.В. Мочерний. [6, с. 497]	Прибутки або збитки, отримані від підприємницької діяльності юридичними чи фізичними особами за певний період (місяць, квартал, півріччя, рік)

Зіставляючи наведені у табл. 1 визначення, можна зауважити, що категорія «фінансовий результат» за незначним винятком трактується як різниця між доходами і витратами, прибуток (збиток), підсумок (результат), приріст (зменшення) капіталу. Тобто категорію фінансового результату можна розуміти як узагальнену характеристику, що відображає:

а) рівень ефективності використання залученої ресурсної бази;

б) якість і результативність прийнятих управлінських рішень;

в) рівень реалізації потенціалу підприємства в його економічному зростанні.

Така особливість породжує значну понятійно-змістову різноманітність цієї категорії. Вважаємо за необхідне розглянути підходи сучасних науковців до трактування поняття «фінансовий результат» (рис. 1, 2).

Очевидним є те, що управління фінансовими результатами передбачає дослідження і використання саме тих чинників, які найважливіше впливають на результати господарської і фінансової діяльності підприємства і прийняття та реалізацію таких рішень, які сприяли б, з одного боку, підвищенню доходів, а з іншого – зниженню витрат. Задля вирішення первого завдання – підвищення доходів – повинні здійснюватися планування, оцінка, аналіз:

ефективності диверсифікації діяльності, цінової політики; виконання поставлених завдань і динаміки продажів; ритмічності продажу; впливу низки чинників (змінність, завантаженість виробничих потужностей, цінова політика, фондоозброєність, кадровий склад тощо) на зміну величини продажів; сезонності виробництва (продажів), критичного обсягу виробництва (продажів) за видами продукції (послуг) тощо. Результати проведених планово-аналітичних розрахунків здебільшого оформляються у вигляді таблиць, що містять фактичні (базові) і планові (очікувані) значення обсягів продажів, відхилення від них у вартісних, натуральних показниках, відсотках [5, с. 426].

Пошук і накопичення чинників, що сприяють підвищенню доходів, у цьому разі належить до компетенції вищого керівництва (топ-менеджерів) підприємства, а також до його маркетингової служби; роль фінансового департаменту зводиться здебільшого до обґрутування зваженої цінової політики, оцінки економічної ефективності та доцільності нового джерела доходів, контролю над дотриманням внутрішньої системи орієнтирів стосовно показників рентабельності щодо існуючих і нових видів виробництва.

Метою виконання іншого завдання – зниження витрат – є планування, аналіз, оцінка та

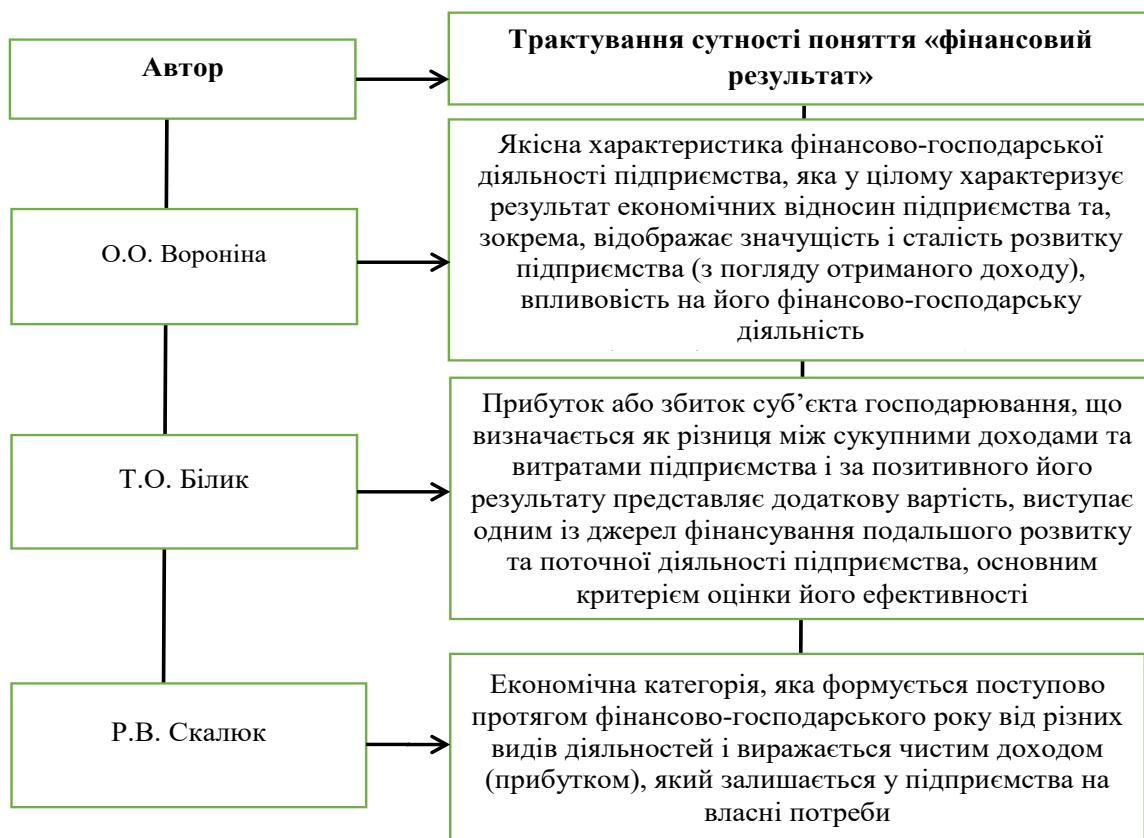

Рис. 1. Сутність категорії «фінансовий результат» (економічний аспект) [14, с. 230]

Рис. 2. Сутність категорії «фінансовий результат» (обліковий аспект) [14, с. 230]

контроль над виконанням планових завдань стосовно видатків, а також пошук шляхів зниження собівартості продукції, виконаних робіт (наданих послуг), що є тією частиною ресурсів підприємства, яка була використана у процесі надання послуг.

Роль фінансового департаменту в управлінні витратами є вагомішою порівняно з управлінням доходами. Якщо рівень доходів значною мірою визначається кон'юнктурою ринку, то види і рівень витрат можна впливати шляхом установлення внутрішніх нормативів за конкретними статтями витрат. Саме це впроваджується у системі управлінського обліку в процесі формування планової собівартості, розрахунку фактичної собівартості, виявлення та аналізу відхилень фактичних значень від планових показників, виявлення причин відхилень і розроблення певних заходів для усунення існуючих проблем, що привели до необґрунтованих витрат.

Якщо говорити про здійснення повного виробничого циклу, то важливу роль відіграють окремі види коштів, активів, витрат, тому очевидним є те, що залежно від выбраної концепції організації й реалізації цього процесу рівень собівартості може коливатися і здійснювати значний вплив на прибуток підприємства. Саме цим і визначається точність методик аналізу й управління собівартістю як у системі управлінського обліку, так і в управлінні підприємством у цілому [2, с. 153].

Управління факторами прибутковості здійснюється не лише задопомогою натурально-вартісних індикаторів, а й шляхом регулярного розрахунку численних показників рентабельності. Управління рентабельністю означає забезпечення бажаної динаміки значень цих показників, оскільки під час розрахунку певних коефіцієнтів рентабельності можна використовувати різно-

манітні методи. Управління рентабельністю дає можливість впливати не тільки на чинники формування прибутку (тобто окремі види доходів та витрат), а й на вибір структури активів, видів діяльності, джерел фінансування. У будь-якому разі доцільність та ефективність прийнятих рішень будуть оцінюватися комплексно – показниками прибутку та коефіцієнтами рентабельності; крім цього, повинні враховуватися також суб'єктивні моменти, фактори та результати [10, с. 109].

Така постановка питання є цілком слушною. Не позбавлений, проте, резонів й інший напрям у дослідженні фінансового результату підприємства. Йдеться про зміну величини власного капіталу підприємства, а отже, і його ринкової вартості внаслідок досягнення підприємством позитивної чи негативної динаміки прибутку та показників рентабельності. При цьому зауважимо, що «кількісна зміна власного капіталу не буде дорівнювати сумі фінансового результату, розрахованого як різниця між доходами та витратами. Це можна пояснити тим, що низка господарських операцій, які мають місце на промисловому підприємстві, може призводити до зростання вартості власного капіталу підприємства (дооцінка необоротних активів, безкоштовне отримання основних засобів, додаткові внески власників) і водночас не має ніякого відношення до величини фінансового результату [11, с. 138]. Це перший аспект. Однак якщо говорити про фінансовий результат як про зміну ринкової вартості підприємства, то безперечним є те, що зростання прибутковості у середньостроковій перспективі виявляє свій безперечний позитивний вплив на величину його ринкової вартості, величину гудвлу. У довгостроковій перспективі ринкова вартість підприємства, вартість його ділової репутації у кінцевому

підсумку чинитимуть відповідний вплив на обсяги доходів підприємства, рівень його прибутковості.

Підсумовуючи, слід зазначити, що значущість показника фінансового результату виявляється не тільки у зростанні обсягу власного капіталу підприємства чи його ринкової вартості. Можливості до розвитку і зростання підприємства забезпечуються збільшенням частки нерозподіленого прибутку (капіталізованого позитивного значення фінансового результату), що скеровується на згадані цілі. Таким чином, прибуток є головним джерелом збільшення обсягів чистих активів, які формуються за рахунок власного капіталу. При цьому вартість чистих активів суттєво впливає на формування ринкової вартості підприємства.

Таким чином, розмір фінансового результату є важливим індикатором зростання власного капіталу (забезпечення платоспроможності, фінансової незалежності), ділової репутації (гудвлі) та вартості підприємства на ринку.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Фінан-

совий результат підприємства є основним узагальнюючим індикатором ефективності господарської діяльності. У наукових колах сьогодні не сформовано єдиного остаточного підходу до трактування фінансового результату діяльності підприємства та його вимірювання. Здійснений у дослідженні аналіз дає підстави стверджувати, що в короткостроковому періоді фінансовий результат підприємства здебільшого ототожнюється з величиною його прибутку чи доходу. Але в довгостроковій перспективі фінансовий результат підприємства доцільніше оцінювати через зміну величини вартості власного капіталу чи зміну величини ринкової вартості суб'єкта господарювання.

Обидва підходи до тлумачення фінансового результату підприємства не суперечать одне одному, а лише виявляють дуальний характер досліджуваної категорії.

Перспективу подальших розвідок у межах задекларованої теми вбачаємо у виділенні та конкретизації груп показників для оцінки й аналізу фінансового результату підприємства у короткостроковій та довгостроковій перспективі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. 25 с.
2. Елісеенко К.А. Теоретико-методические аспекты выявления резервов роста рентабельности. *Экономика и управление: новые вызовы и перспективы*. 2013. № 4. С. 153–156.
3. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Паргин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів : Центр Європи, 2002. 671 с.
4. Козловский В.В. Экономическая теория. Минск : БНТУ, 2013. 257 с.
5. Кулинич М. Взаємозв'язок суттєвих факторів у структурному моделюванні управління фінансовим результатом. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 426–429.
6. Мочерний С.В. Політична економія : навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2002. 687 с.
7. Носирев О.О. Вплив зовнішніх факторів на фінансові результати машинобудівних підприємств України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 10. С. 47–51.
8. Пантелеєв В.П., Сніжко О.С. Словник бухгалтера та аудитора. Київ : Інформ.-аналіт. Агенство, 2009. 239 с.
9. Рахман М., Гриненко І. Аналіз структурних зрушень в експорті машинобудівної галузі України. *Економіка та держава*. 2015. № 11. С. 105–107.
10. Руда Р.В. Аналіз ефективності діяльності підприємства: необхідність та методика. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2012. № 4(20). С. 109–111.
11. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2010. № 18(1). С. 135–141.
12. Сябер Е.О. Фактори формування прибутку. *Young Scientist*. 2018. № 6(58). С. 431–435.
13. Фролова Л.В. Планирование и контроль на предприятии : курс лекций. Донецк : ДоНУЭТ, 2012. 115 с.
14. Шипіна С.Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 1(59). С. 229–232.

REFERENCES:

1. Voronina O. O. (2009) Upravlinnya finansovym rezul'tatom promyslovoho pidpryyemstva [Management of the financial result of a thought-provoking enterprise] (PhD Thesis), Kharkiv. (in Ukrainian)
2. Eliseenko K. A. Teoretiko-metodicheskie aspekty vyvayleniya rezervov rosta rentabel'nosti [Theoretical and methodological aspects of identifying reserves of growth in profitability]. *Ekonomika i upravlenie: novye vyzovy i perspektivy*. 2013. vol. 4, pp. 153–156.
3. Zahorodnij A. H., Voznyuk H. L., Partyn H. O. (2002) Oblik i audyt: Terminolohichnyy slovnyk [Accounting and Auditing: A Glossary]. Lviv: Tsentr Yevropy. (in Ukrainian)

4. Kozlovskiy V. V. (2013) *Ekonomicheskaya teoriya [Economic Theory]*. Minsk: BNTU. (in Belorussian)
5. Kulynych M. (2010) *Vzayemozv"yazok sutyevykh faktoriv u strukturnomu modelyuvanni upravlinnya finansovym rezul'tatom [Relationship of essential factors in structural modeling of financial result management]*. *Ekonomichnyy analiz*, vol. 6, pp. 426–429.
6. Mochernyy S. V. (2002) *Politychna ekonomiya [Political Economy]*. Kyiv: Znannya-Pres. (in Ukrainian)
7. Nosyryev O. O. (2016) *Vplyv zovnishnikh faktoriv na finansovi rezul'taty mashynobudivnykh pidpryyemstv Ukrayiny [Influence of external factors on the financial results of machine-building enterprises of Ukraine]*. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol. 10, pp. 47–51.
8. Pantelyev V. P., Snizhko O. S. (2009) *Slovnyk bukhhaltera ta audytora [Accountant's Dictionary and Auditor's]*. Kyiv: DP «Inform.-analit. ahenstvo». (in Ukrainian)
9. Rakhman M., Hrynenko I. (2015) *Analiz strukturnykh zrushen' v eksporti mashynobudivnoyi haluzi Ukrayiny [Analysis of structural shifts in export of machine-building industry of Ukraine]*. *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 105–107.
10. Ruda R.V. (2012) *Analiz efektyvnosti diyal'nosti pidpryyemstva: neobkhidnist' ta metodyka [An analysis of the effective activity of the enterprise: the need for this method]*. *Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*, vol. 4 (20), pp. 109–111.
11. Skalyuk R.V. (2010) *Sutnist' ta znachennya finansovykh rezul'tativ v systemi rozvytku hospodars'koyi diyal'nosti promyslovykh pidpryyemstv [The essence of this is the value of financial results in the system of economic activity development of industrial enterprises]*. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnogo universytetu*, vol. 18 (1), pp. 135–141.
12. Syaber YE. O. (2018) *Faktory formuvannya prybutku [Factors of profit formation]*. *Young Scientist*, vol. 6 (58), pp. 431–435.
13. Frolova L. V. (2012) *Planirovanie i kontrol' na predpriyatiy [Planning and control at the enterprise]*. Donets'k: DoNUET. (in Ukrainian)
14. Shypina S. B. (2012) *Sutnist' ponyattya «finansovi rezul'taty» yak ob'yekta bukhhalters'koho obliku [The essence of the concept of «financial results» as an object of accounting]*. *Visnyk ZHDTU*, vol. 1 (59), pp. 229–232.